

φίλους τῶν γηρατειῶν σου, ὅταν φανῇς φίλη ἀληθῆς τῆς νηπιότητός των, ὅταν ἀποφασίσῃς νὰ ὑποφέρῃς ὅλα διὰ νὰ τὰ καταστήσῃς εὐτυχῇ, πρῶτον ἡθικῶς, ἔπειτα σωματικῶς· δὲν λέγω νὰ ἦσαι ἄσχετος, ἀλλὰ προτιμητέα τὰ χρῆ σου ἀπὸ τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς διασκεδάσεις.

Ἐχεις σύζυγον, ἔχεις τέκνα, πατέρα, ἀδελφούς, συγγενεῖς, ἀλλὰ δὲν ἔχεις κόνενα, ἐπειδὴ ὁ θάνατος ἐνδέχεται νὰ σ' ἀφαιρήσῃ ἕνα τινὰ ἐξ αὐτῶν, ἡ καὶ ὅλους· (πόσα τοιαῦτα παραδείγματα!) Θέλεις λυπηθῇν, ἀλλὰ μὴ παραφρονήσῃς ὥστε νὰ γογγύσῃς ἐναντίον τοῦ Ὑψίστου. Κύριος ζωῆς καὶ θανάτου, κύριος ὅλων τῶν ὑπ' αὐτοῦ δημιουργηθέντων, πρέπει νὰ δέχεται τὴν εὐγνωμοσύνην μας, ὅχι τὴν ἀχαριστίαν μας. Ἐνέργησον τὰ δυνατὰ ὅταν ἀσθενῶσιν, ἀλλ' ἡ ζωὴ των ἐτελείωσε; περιττὰ τὰ δάκρυά σου, περιττοὶ οἱ λόγοι σου. Εὐχαρίστησον τὸ Θεῖον· τίς οἶδεν; ἴσως αὖριον τοὺς ἀπαντήσῃς εἰς ἄλλον κόσμον. Εἶσαι βεβαία διὰ τῆς ζωῆς σου τὴν διάρκειαν;

Σ' ἐσυμβούλευσα, φίλον τέκνον, ὅσον ἡδυνήθην· ἀναγίνωσκε συνεχῶς διαφόρων σοφῶν σοφὰ συγγράμματα· αὐτὰ θέλουν σὲ διδάξειν ὅτι σύμφωνον μὲ τὴν τέχνην τοῦ βίου· ἀπάντιζε ὡς μέλισσα τὰ εὐώδη καὶ ἐπωφελῆ ἄνθη· οἱ ἀγαθοὶ οὗτοι σύμβουλοι σὲ διορθοῦν χωρὶς νὰ σὲ ἐπιπλήττωσι.

Τελειώνω τὰς παραγγελίας μου ταύτας μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι δὲν θέλεις παραβλέπειν συμβουλὰς εἰλικρινοῦς φίλης· τὰ ὀλίγα ταῦτα θέλουν σὲ δώσῃν ἀφορμὴν εἰς πολλὰ, καὶ θέλεις κἄμειν νὰ μακαρίζεται

Ἐν ἔτει 1839. ἡ Μήτηρ σου,

ΚΩΦΑΛΛΩΝ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ.

ΑΝ ἐξητοῦσέ τις νὰ ἐπινοήσῃ μέθοδον, δι' ἧς νὰ κοινοποιῇ ἀφηρημένας ιδέας εἰς τοὺς ἐκ γενετῆς ἡ νηπιῶθεν κωφούς, κατὰ συνέπειαν δὲ καὶ ἀλάλους, ταχέως ἤθελεν αἰσθανθῇν ὅποια δυσκολία περιτριγυρίζουν τοιαύτην ἐπιχείρησιν· καὶ ἂν δὲν προσγνώριζεν ὅτι τοῦτο πραγματικῶς κατωρθώθη, ἴσως ἤθελε στοχασθῇν αὐτὸ ἀκατόρθωτον. Ἀλλὰ μετὰ τῶν πολλῶν ἀγαθῶν ὅσα ὁ πολιτισμὸς ἐπέφερεν, εἶναι καὶ ὅτι ἀκόμη καὶ οἱ τυφλοὶ ἐμποροῦν νὰ ἀναγινώσκωσι, καὶ οἱ κωφάλαλοι ν' ἀποκτῶσι καὶ νὰ φανερόνωσι τὰς πλέον ἀφηρημένας καὶ περιπεπλεγμένας ιδέας. Τὸν τρόπον μὲν, δι' οὗ τοῦτο κατορθοῦται, δὲν εἶναι τοῦ παρόντος σκοποῦ μας λεπτομερῶς νὰ διηγηθῶμεν· ἀλλὰ τινὰ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς πραγματικῆς ἐνεργουμένης μεθόδου θέλομεν εὐχαρίστως κοινοποιῆσαι.

Εἰς ἐν ἀπὸ τὰ ἐν Ἀγγλίᾳ καταστήματα τῶν κωφάλλων ἐρωτῶσιν οἱ διδάσκαλοι τοὺς μαθητὰς τὰς σημασίας τῶν λέξεων· καταγράφονται δ' αἱ ἀποκρίσεις ἐπὶ ἀβακίων ἢ πλακῶν, αἵτινες ἀφίνονται κρεμασμένοι εἰς τὸ σχολεῖον κατ' ὅλην τὴν ἐπαύριον, εἰς τὸ διάστημα τῆς ὁποίας ἔχουσι τὴν ἀδειαν οἱ μαθηταὶ καὶ

τὰς ιδίας αὐτῶν καὶ τὰς τῶν ἄλλων σπουδαστῶν ἀποκρίσεις νὰ μεταγράφωσιν. Ἐκ τοιούτου ἀντιγραφῆς τετραδίου λαμβάνομεν τὰ ἐφεξῆς ἀποσπάσματα.

Τί εἶναι ἡ Ἐκδίκησις;—Ἡ ἐκδίκησις εἶναι φόνος ἐν τῇ καρδίᾳ· εἶναι σκληρὰ χωρὶς ἀνάγκην.—Ἐκδίκησις λέγεται ὁπότεν τις δὲν θέλῃ νὰ μὲ δώσῃ ὀπωρικὰ, ἐγὼ δὲ, προσηλώσας τούτῳ εἰς τὸν νοῦν, δὲν τὸν δώσω παρομοίως ὅταν μοῦ ζητήσῃ. Ὁ Θεὸς μισεῖ τὴν ἐκδίκησιν.—Ἡ ἐκδίκησις ἔχει πονηρὰν καρδίαν.—Ἡ ἐκδίκησις εἶναι μῖσος μετὰ σκληρότητος· ἂν ὁ διδάσκαλος δυσαρεστηθῇ κατ' ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ φυλάξω τοῦτο εἰς τὴν μνήμην, καὶ βλάψω τὸν σκύλον του, τοῦτο λέγεται ἐκδίκησις.

Τί εἶναι ἡ Ὁργή;—Ἡ ὀργὴ εἶναι μεγάλη δυσἀρεσκεία. Οἱ αὐθένται ὀργίζονται κατὰ τῶν ἀπροσέκτων δούλων, ἐπειδὴ συντρίβουν εὐμορφα ποτήρια καὶ πινάκια.—Ἡ ὀργὴ ἔχει τεταραγμένους διαλογισμούς.—Ἡ ὀργὴ ἔχει ἐρυθρὸν πρόσωπον καὶ ἀγρίους ὀφθαλμούς.—Ἡ ὀργὴ εἶναι πονηρὸν αἶσθημα τῆς καρδίας.—Ἡ ὀργὴ ἔχει βιαίους διαλογισμούς· ἡ ὀργὴ δὲν σκέπτεται· ἡ ὀργὴ εἶναι ταχεῖα καὶ ἀνυπόμονος· ἡ ὀργὴ εἶναι λύσσα· μάγειρός τις ἐχάλασε τὸ γεῦμα τοῦ κυρίου του, ὅστις θυμωθεὶς διὰ τοῦτο ἐδίωξεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ μαγειρείου του.

Τί εἶναι ἡ Ἀπελπισία;—Ἀπελπισία λέγεται ἡ προσδοκία βεβαίου τινὸς κακοῦ· οἱ ναῦται ἀπελπίζονται ὅταν συντρίβῃ τὸ πλοῖον, καὶ καταπλακώσωσιν αὐτοὺς τὰ μεγάλα κύματα.—Ἡ ἀπελπισία ἐλπίδα δὲν ἔχει. Ἡ ἀπελπισία ἔχει ὥχρον πρόσωπον· ὁ φονεὺς ἀπελπίζεται ὅταν εἴπῃ ὁ δικαστὴς ὅτι πρέπει νὰ κρεμασθῇ.—Ἡ ἀπελπισία εἶναι φόβος χωρὶς ἐλπίδα.—Ἡ ἀπελπισία εἶναι σκότος εἰς τὸν νοῦν.—Ἡ ἀπελπισία δὲν ἀγαπᾷ τὰ παιγνίδια.—Ἡ ἀπελπισία εἶναι ὀκνηρά.—Ἡ ἀπελπισία εἶναι τοῦ νοὸς ἑκστασις.—Ἡ ἀπελπισία δὲν ἔχει τερπνὸν οἶκημα.

Τί εἶναι ἡ Ἐλπίς;—Ἡ ἐλπίς εἶναι πόθος μὲ πίστιν ἠνωμένος.—Ἡ ἐλπίς εἶναι νοητικὴ βλέψις πρὸς εὐδαίμονα κατάστασιν μετ' ἐπιθυμίας νὰ ἐπιτύχωμεν αὐτήν.—Ἡ ἐλπίς εἶναι τὸ φῶς τῆς ψυχῆς, τὸ ὑποστήριγμα καὶ ἡ παρηγορία τῆς ἐν μόχθοις καὶ κακοπαθείαις.—Ἡ ἐλπίς εἶναι ἡ βακτηρία τῆς ζωῆς· μᾶς εὐφραίνει ἐν καιρῷ θλίψεων, καὶ μᾶς ὑποστηρίζει εἰς τὴν διὰ τοῦ βίου ὁδοιπορίαν. Ἄν μᾶς εὕρωσιν ἀποτυχίαι, παρηγορούμεθα μὲ τὴν ιδέαν καλῆτερον μέλλοντος· ἂν δ' ἤμεθα πτωχοὶ καὶ ἄποροι, ἡ ἐλπίς μᾶς λέγει νὰ ἐξακολουθῶμεν τὴν φιλοπονίαν καὶ τὴν βελτίωσιν, καὶ ἱκανὰ θέλομεν ἀποκτήσῃν πρὸς διατήρησιν τοῦ σώματος εἰς τὸν κόσμον τοῦτον.

Τί εἶναι ἡ Ψυχὴ;—Ψυχὴ λέγεται τὸ ἐντὸς μου συνειδὸς, τὸ ὁποῖον διευθύνει τὰς πράξεις μου, καὶ μὲ χαλινώνει καὶ παρορμᾷ εἰς ὅ,τι καὶ ἂν πράττω.—Ψυχὴ λέγεται ἡ ἐντὸς μου ἐνεργὸς ἀρχή, ἥτις ἐνθυμεῖται, διακρίνει, καὶ σκέπτεται.—Ἡ ψυχὴ εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ σώματός μου· ὅταν ἡ ψυχὴ ἀφήσῃ τὸ σῶμά μου, τὸ σῶ-

μά μου θέλει ἀποθάνειν. Οὔτε πιάνεται, οὔτε βλέπεται. Ὁ Θεὸς ἐμπορεῖ νὰ τὴν βλέπῃ, καὶ ὁ Θεὸς λαλεῖ πρὸς τὴν ψυχὴν μου· δὲν εἶναι κωφὴ, δὲν εἶναι ἀλαλός· ἀκούει τὸν Θεόν, καὶ θέλει φάλλειν εἰς τὸν Θεόν, ὅταν ὑπάγω εἰς τοὺς οὐρανοὺς.

Τί εἶναι ἡ Αἰωνιότης;—Ἡ αἰωνιότης εἶναι διάρκεια χωρὶς ἀρχὴν καὶ χωρὶς τέλος.

Ποία ἡ διαφορά μεταξὺ Ἀθανασίας καὶ Αἰωνιότητος;—Ἡ μὲν ἀθανασία ἐκτείνεται εἰς τὴν μέλλουσαν μόνον ἀτελεύτητον ζωὴν, ἡ δ' αἰωνιότης περιλαμβάνει διάρκειαν ἀναρχον καὶ ἀτελεύτητον.

Ποία ἦτον ἡ κατάστασις σου πρὶν διδαχθῆς;—Ἦμην ἀμαθής, καὶ δὲν διέκρινα τὸ καλὸν ἀπὸ τὸ κακόν. Δὲν ἐγνώριζα γλῶσσαν, οὐδὲ κάνεν ἄλλο ἐπιωφελές μάθημα. Δὲν εἶχα καμμίαν ἰδέαν περὶ τοῦ υπερτάτου ὄντος ἢ περὶ μελλούσης καταστάσεως. Τώρα δὲ εἶμαι εἰς κατάστασιν λογικοῦ ὄντος· γνωρίζω τὰ πρὸς τὸν Θεόν καὶ τὸν ἀνθρώπον καθήκοντά μου· γνωρίζω τὴν ἀνταμοιβὴν τῆς ἀρετῆς καὶ τὴν ποινὴν τῆς κακίας. Ἡ προτέρα μου κατάστασις ἦτο δυστυχῆς, μονήρης, καὶ ἀθλία· δὲν ἤμπορουν νὰ σκέπτωμαι· τίποτε δὲν ἤξευρα περὶ θρησκείας.

Τί εἶναι ἡ Ἐπιστήμη; Ἡ ἐπιστήμη εἶναι γνώσεις ἀποκτώμεναι διὰ τῶν ὅσα γίνονται ὁρατὰ εἰς τὸν νοῦν. Ἡ ἐπιστήμη εἶναι γνώσεις θεμελιωμέναι εἰς ἀπόδειξιν ἢ βεβαιότητα.

Τί εἶναι ἡ Τέχνη;—Τέχνη λέγεται πᾶν ὅ,τι κατορθοῦται ἢ παράγεται διὰ τῆς ἐμπειρίας τοῦ ἀνθρώπου, οὐχὶ δὲ ἀπὸ φυσικὰς αἰτίας. Ἡ τέχνη παράγεται διὰ τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐφευρέσεως· εἶναι ἡ εὐφυΐα τοῦ νοός καὶ ἡ δύναμις τοῦ σώματος.

Ποία ἦτον ἡ κατάστασις τοῦ νοός σου πρὶν παιδεύθῃς;—Ὁ νοός μου, πρὸ τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἦτον ὡς σκοτεινὸς θάλαμος πλήρης πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ὠραίων πραγμάτων· ἀλλὰ δι' ἑλλειψιν φωτός ἦσαν κεχυμμένα. Ἡ κατάστασις τοῦ νοός μου ἦτον ὡς ἡ γῆ χωρὶς τὸν ἥλιον.

Ποία ἡ διαφορά μεταξὺ Λογικοῦ καὶ Κρίσεως;—Τὸ λογικὸν εἶναι ἡ λαμπὰς τοῦ νοός, ἡ δὲ κρίσις ὁ ὁδηγός του.

Τί εἶναι ἡ Οἰκονομία;—Οἰκονομία λέγεται τὸ νὰ κυττάζω τὸ ἀργύριόν μου· δηλ. νὰ μὴ τὸ ἐξοδεύω εἰς οὐτιδανὰ ἢ ἄχρηστα πράγματα· προσέτι, νὰ κυττάζω τὰ φορέματά μου, καὶ νὰ προσπαθῶ νὰ περνῶ πολὺν καιρὸν μὲ ὅσον ἀργύριον μοῦ εὐρίσκεται.—Οἰκονομία λέγεται τὸ νὰ φυλάττω τὰ χρήματά μου, καὶ ποτὲ νὰ μὴν ἀγοράζω κάνεν ὠραῖον μὲν, ἄχρηστον δὲ πρᾶγμα. Ἄν δὲν ἔχω τὰ ἐνδύματά μου κατάρια, δὲν εἶμαι οἰκονομικός.

Τί εἶναι ἡ Ἀρετὴ;—Ἡ ἀρετὴ εἶναι καθαροὶ σκοποὶ καὶ καθαραὶ πράξεις· εἶναι καλὴ διότι προέρχεται ἐκ Θεοῦ. Ἡ ἀρετὴ εἶναι ὡς ἄγγελος.

Τί εἶναι ὁ Θεός;—Ὁ Θεὸς ζωογονεῖ καὶ συντηρεῖ τὰ πάντα. Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει καὶ δύει καὶ μᾶς δίδει

φῶς καὶ θερμότητα, ἐπεὶδὴ ὁ Θεὸς εἶναι εἰς τὸν ἥλιον, καὶ προστάζει αὐτόν. Ὁ ἄνεμος ἔρχεται, καὶ αὐτὸς εὐρίσκεται εἰς τὸν ἄνεμον· ἡ βροχὴ ἔρχεται, καὶ αὐτὸς εἶναι εἰς τὴν βροχὴν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ κριτὴς τοῦ κόσμου· αὐτὸς θέλει παιδεύειν τοὺς κακοὺς· ἀλλὰ θέλει δώσειν ζωὴν καὶ εὐδαιμονίαν εἰς τοὺς ἀγαθοὺς.—Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Παντοδύναμος πατὴρ μας· αὐτὸς ἔκαμε τὸν εὐρύχωρον τοῦτον κόσμον, καὶ τὰ δένδρα, τὰ κτήνη, καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἡμεῖς τὸν λατρεύομεν, διότι ἐμπορεῖ νὰ μᾶς δίδῃ ὅλα τὰ ἀγαθὰ· καὶ τὸν ἀγαπῶμεν.—Ὁ Θεὸς εἶναι τὸ ἀκατανόητον ὄν, τὸ ὑπεράνω καὶ πῆριξ ἡμῶν, καὶ τὸ ὅποῖον πάντοτε μᾶς βλέπει. Εἶναι ἄπταιστος, ἄφθαρτος. Μᾶς στέλλει υἱέαν καὶ τροφήν καὶ σκεπάσματα τοῦ σώματος· μᾶς στέλλει φρόνησιν καὶ χαρὰν διὰ τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Βλέπω ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πανάγαθος καὶ πανεύσπλαγχνος. Ὁ Θεὸς εἶναι πανάγιος καὶ παντοκράτωρ. Βλέπει τὸ παρελθόν, τὸ παρόν, καὶ τὸ μέλλον. Δὲν λανθάνεται· δὲν ἀμφιβάλλει.

Τί λέγεται Ἰδέα;—Ἡ ἰδέα εἶναι εἰκὼν ἐντὸς τοῦ πνεύματος.—Ἡ ἰδέα εἶναι εἰκὼν ὑπὸ τοῦ νοός βλεπομένη.

Τί εἶναι ἡ Φιλία;—Ἡ φιλία εἶναι ἀγάπη χωρὶς ἀστασίαν, καὶ χωρὶς δυσπιστίαν. Ἀποβλέπει εἰς τὰς καλὰς ιδιότητας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας, καὶ δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ κοινὰς ἢ ἐξωτέρας περιστάσεις.—Ἡ φιλία εἶναι προοδευτικὴ κλίσις τῆς καρδίας μεταξὺ καλοκάγαθων ὑποκειμένων.

Τί εἶναι ἡ Αὐτάρκεια;—Ἡ αὐτάρκεια εἶναι ἀπόλαυσις χωρὶς ἀνησυχίαν, καὶ εὐχαρίστησις χωρὶς ἐπιθυμίαν. Δὲν βλέπει μὲ φθόνον τὴν ὑπεροχὴν ἄλλου τινός, οὐδὲ ζητεῖ νὰ μεγαλύνῃ τὰ κτήματά της διὰ φιλοδοξίας ἢ χαμερπείας.

ΛΟΔΟΒΙΚΟΣ ΙΑ'.—Ὁ βασιλεὺς οὗτος εἶχε μίαν ἀλόκοτον κλίσιν πρὸς κύνas καὶ ἵππους· ἔστειλε δ' εἰς διαφόρους τόπους νὰ τοῦ ἀγοράζωσι τὰ διάφορα εἶδη, καὶ πολλάκις μάλιστα ἐπλήρουν ὑπὲρ ὅσον τοῦ ἐζητοῦσαν. Ἐπίτηδες ἔστειλεν ἀνθρώπον εἰς τὴν Σικελίαν νὰ τοῦ ἀγοράσῃ τὴν ἡμίονον ἀξιωματικοῦ τινός, ἐπλήρωσε δὲ διπλὴν τὴν ἀξίαν. Εἰς τὴν Νεάπολιν τοῦ ἡγόρασαν ὄλους τοὺς ἵππους, καὶ ὅλα τὰ ἐκεῖ εὐρισκόμενα παράξενα ζῶα· ἐκ τῆς Βαρβαρίας ἐπρομηθεύθη λέοντά τινα, οὐχὶ μεγαλῆτερον τῆς ἀλώπεκος. Εἰς τὴν Σβεκίαν καὶ Δανίαν ἔστειλε ζητῶν τὴν Ἀλκὴν καὶ τὸν Τάρανδον, ἐπλήρωσε δὲ δι' ἕκαστον 4500 Ὀλλανδικὰ φλωρίνια. Μ' ὅλα ταῦτα, ἀφοῦ ἐφέροντο εἰς αὐτόν τὰ διάφορα ταῦτα εἶδη, ποσῶς δὲν τὰ ἐτιμούσε, πολλάκις δὲ οὔτε κἂν ἤθελε νὰ ἴδῃ τοὺς ὅσοι εἶχον φέρειν αὐτὰ εἰς τὴν αὐλὴν του.

Πολλοὶ γὰρ πλουτοῦσι κακοί, ἀγαθοὶ δὲ πένονται·

Ἄλλ' ἡμεῖς αὐτοῖς οὐ διαμεψόμεθα

Τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον· ἐπεὶ τὸ μὲν ἐμπεδὸν ἐστὶ,

Χρήματα δ' ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.